

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk pro žáky s OMJ

– ukrajinské děti 1.-8. ročník, ZŠ Kuřim, Jungmannova 813

Cíle a očekávané výstupy

Při stanovování cílů a programu výuky českého jazyka pro žáky s OMJ

- zajistit podmínky pro úspěšnou integraci, v našem případě ukrajinských dětí, do českého prostředí, do výuky a do kolektivu české třídy; přihlížet i k socio-kulturním potřebám žáků, jejich psychickému stavu, spolupracovat s ukrajinskými rodiči, kteří jsou přítomni v místě české ZŠ, ve spolupráci s vyučujícími jednotlivých předmětů na ZŠ Kuřim, Jungmannova.
- napomáhat začlenění ukrajinských žáků do výuky ve smíšených třídách s českými žáky ve spolupráci s vyučujícími ZŠ Kuřim, Jungmannova
- respektovat individuální přístup k žákovi při stanovování cílů výuky
- stanovovat program výuky a vzdělávání ukrajinských dětí tak, aby byla zároveň respektována kritéria daná rámcovým učebním plánem v RVP pro ZŠ; spolupráce s vyučujícími ZŠ
- rozvíjet klíčové kompetence žáků ZŠ – kompetence komunikativní, sociální, k učení, k řešení problému (vízum, bydlení, zdraví, nemoci, aj), občanské; základní konverzační témata (etiketa a společenská konverzace, škola, město, orientace ve městě, nakupování, doprava, cestování, stravování, problémy aj) ve spolupráci s vyučujícími ZŠ Kuřim, Jungmannova
- rozvoj čtení a kritického myšlení ve spolupráci s vyučujícími ČJ ZŠ Kuřim, Jungmannova
- vytvářet základní předpoklady pro úspěšné zapojení do kolektivu třídy a komunikaci ukrajinských dětí v češtině, rozvíjet ústní a písemný projev ve spolupráci s vyučujícími ZŠ Kuřim, Jungmannova
- nácvik fonetických jevů (výslovnost, znělé/neznělé souhlásky, krátké a dlouhé samohlásky, intonace, přízvuk, aj.),
- rozšiřování slovní zásoby, základy gramatiky (skloňování, časování, časy, jednoduché věty, souvětí, spojky, aj) ve spolupráci s vyučujícími ČJ na ZŠ Kuřim, Jungmannova
- základy řečové etikety (pozdrav, otázka, omluva, prosba, žádost, poděkování, aj)
- nácvik čtení (výslovnost, intonace, pauzy, aj)
- nácvik psaní (latinka ve srovnání s cyrilicí, psaní velkých písmen, aj) a diakritika, prolínání obsahu výuky češtiny pro děti s mateřským jazykem ukrajinským s obsahem ostatních předmětů (prvouka, vlastivěda, člověk a jeho svět, přírodověda, člověk a společnost, zeměpis, dějepis, český jazyk a čtení, matematika, multikulturní výchova, výchova k občanství, IT, aj)
- hry ve výuce češtiny
- využívání audio, video, IT a digitalizace pro celkový rozvoj základních komunikačních dovedností

Využívání online zdrojů

- umimecesky.cz, skolaposkole.cz, skolakov.eu,
- ucitelnice.cz, vcelka.cz;
- ‘První pomoc v češtině’,
- www.seduo.cz;
- Domino 1, 2 (S. Škodová),
- Obrázkové Čj–Uj slovníky.
- UčíTelka – i-vysílání; <https://decko.ceskatelevize.cz/ahoj>,
- decko.ceskatelevize.cz/Ukrajina;

Komunikační a slohová výchova

- OMJ 1-8-1-01 zvládne číst s porozuměním přiměřené věku české texty potichu i nahlas
- OMJ 1-8-1-02 dokáže rozlišit podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- OMJ 1-8-1-04 reprodukuje obsah přiměřené věku českých sdělení a zapamatuje si z nich podstatná fakta
- OMJ 1-8-1-06 porozumí přiměřené věku textové reklamě v češtině
- OMJ 1-8-1-07 dokáže zvolit náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- OMJ 1-8-1-09 dokáže vyjádřit a napsat jednoduchá sdělení v češtině
- OMJ 1-8-1-10 ve starších ročnících zvládne sestavit osnovu vyprávění a na jejím základě vytvořit v češtině krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti

- *Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření (A2, A1 ERR)*

OMJ-1-8-1-07 v mluveném projevu zvolí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči

OMJ-1-8-1-09 popíše jednoduché předměty, činnosti a děje, opisuje a přepisuje jednoduché texty, zvládne napsat jednoduchá sdělení, dodržuje mezery mezi slovy, použije správnou diakritiku, zvládne hůlkové písmo;

umí vytvořit otázku a dokáže na otázku odpovědět;

OMJ-1-8-1-10 zvládne vyprávět o vlastních zážitcích, umí vytvořit jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrace a domluví se v běžných životních situacích a v české škole na úrovni A2/A1 ERR

Jazyková výchova

- OMJ 1-8-2-02 umí určit ve slově kořen, předponu, příponu a koncovku
- OMJ 1-8-2-03 určí slovní druhy plnovýznamových slov, použije je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu v češtině
- OMJ 1-8-2-05 zvládne vyhledat základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označit základ věty
- OMJ 1-8-2-06 rozlišuje větu jednoduchou a souvětí, zvládne změnit větu jednoduchou v souvětí
- OMJ 1-8-2-07 užívá a obměňuje vhodné spojovací výrazy
- OMJ 1-8-2-09 zvládá základy syntaktického pravopisu, včetně interpunkčních znamének

- *Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření A2/A1 ERR*

OMJ 1-8-2-03 rozlišuje slovní druhy, zejména podstatná jména a slovesa

OMJ 1-8-2-06 dodržuje pořádek slov ve větě, rozlišuje druhy vět podle postoje mluvčího

Dílčí výstupy

Komunikační a slohová výchova

- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro danou věkovou skupinu
- ověřuje fakta pomocí otázek nebo podle dostupných informací
- volně reprodukuje text a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- zvládne vytvořit zkrácený zápis textu
- posuzuje úplnost či neúplnost zadání
- vede správně dialog, zvládne telefonický rozhovor, dokáže poslat sms nebo nahrát vzkaz na záznamníku telefonu
- užívá vhodné verbální i neverbální prostředky řeči
- zapojuje se do diskuse, umí ji řídit, zná základní zásady komunikace a pravidla dialogu
- volí náležitou intonaci, pauzy a tempo své řeči podle situace
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost češtiny
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry (zpráva, oznámení, příspěvek do časopisu, pozvánku)

- sestaví osnovu popisu nebo vyprávění a na jejím základě i mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti, zachová linii příběhu
- samostatně připraví a s pomocí textu přednese referát přiměřeně svému věku

Jazyková výchova

- porovnává význam slov, rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary v češtině
- ve slově rozlišuje kořen, část předponovou, příponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov v textu
- umí určit rod, číslo, pád a vzor u podstatných jmen
- podstatná jména podle vzorů skloňuje, umí správně napsat jejich koncovky
- umí určit druhy přídavných jmen
- správně napíše koncovky přídavných jmen měkkých a tvrdých
- dokáže časovat sloveso ve všech časech v oznamovacím způsobu
- u sloves dokáže určit osobu, číslo, čas a způsob
- pozná zvrtné sloveso
- rozlišuje jednoduché a složené slovesné tvary
- umí určit základní skladební dvojici
- zvládá pojem přičestí minulé a shodu přísudku s podmětem
- rozlišuje podmět holý, rozvitý a několikanásobný
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, dokáže změnit větu jednoduchou na souvětí
- vhodně užívá spojovacích výrazů
- píše správně bě-bje, vě-vje, mě-mně, pě
- rozlišuje tvrdé a měkké souhlásky v češtině, píše správně -i/-y po obojetných souhláskách a seznamuje se s pravopisem běžně užívaných cizích slov v češtině

Učivo

Čtení – nácvik praktického čtení v češtině (technika čtení, čtení pozorné a plynulé, znalost orientačních prvků v textu) věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova), porozumění instrukcím, tiskopisům, inzerátům, příp. úřednímu dopisu

Naslouchání – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem), věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)

Mluvený projev – základní techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci, základní komunikační pravidla, komunikační žánry – vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu, mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)

Písemný projev – žánry písemného projevu: dopis, popis, recept, inzerát, jednoduché tiskopisy (přihláška, dotazník) vyprávění

Zvuková stránka jazyka – modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)

Slovní zásoba a tvoření slov – slova a pojmy, význam slov, stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka), nácvik – slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma podle výuky češtiny ve své třídě

Tvarosloví – slovní druhy, tvary slov

Skladba – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice, spojky

Pravopis – lexikální, vyjmenovaná slova, základy morfologického a syntaktického pravopisu (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) – nácvik podle výuky češtiny ve své třídě, přičestí minulé, -i/-y, -a; shoda přísudku s podmětem)

Poslech krátkých literárních textů v češtině

Zážitkové čtení a naslouchání

Základní literární pojmy – literární druhy a žánry: verš, rým, přirovnání podle výuky ČJ ve své třídě

Tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace;

Průřezová témata

MKV – Lidské vztahy

Lidská solidarita, osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy.

MDV – Receptivní činnosti – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá, identifikace zjednodušení mediálních sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě).

MDV – Receptivní činnosti – základy stavby mediálních sdělení

Principy sestavování zpráv a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost), příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků v češtině) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající).

MDV – Receptivní činnosti – vnímání autora mediálních sdělení

Prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu

MDV – Receptivní činnosti – Fungování a vliv médií ve společnosti – Organizace a postavení médií ve společnosti, faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování, vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy. Role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování, role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam), vliv médií na kulturu (role filmu a role televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti), role médií na politických změnách).

MDV – Produktivní činnosti – Tvorba mediálního sdělení – tvorba mediálního sdělení – uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení.

OSV – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium.

OSV – Sociální rozvoj – komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků, cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání, dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbální sdělování), dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů), komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.), efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace, pravda, lež a předstírání v komunikaci.

OSV – Sociální rozvoj – Kooperace a kompetice – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednosti navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.), rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny), rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence.

OSV – Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí, problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

Mezipředmětové vztahy

M – slovní úlohy, porozumění zadání v češtině

HV – zhudebnění říkadel, správná intonace, správné dýchání, rytmus, lidová slovesnost

PŘÍR – popis živočicha (zvířete, ptáka aj)

VL, Z – zeměpisné názvy v češtině a v mateřském jazyce (MJ)

VV – vybarvování, ilustrace, výtvarné pojetí vyprávění, výtvarné dotváření textu, pomůcky do českého jazyka – kartičky, domina, pexesa apod.

TV – správné držení těla, rozcvičky a kondiční cvičení

PV – příprava jídel podle receptů v češtině a v MJ